

שאלך אייזה להרגיע מעט מעבודתי הקשה במרוחץ אחד ביומי דפגרי, ואז אכתוב למיכ הערותי על מאמרו. ועתה אתכבד לשלוח למעלתו גיכ מאמר קטן אשר הדפסתי בס' ברכת אברהם שיצא לאור לכבוד חג השבעים של ידירי מהוריא בערלינר נ"י. הגני

דרש מכבדו ומוקירו

דוד צבי האספמאנן.

Budapest 9, April, 1903

אדוני היקר והגכבד,

יקח תודתי שלמה על אשר כבדני במשלוח מאמרו הגדול על המשנה ובימי החג הבאים אמצא פנאי לקרוא אותו ולמצוא עונג לנפשי וגם עתה שמח אני לכוא חלק המאמר השני המפיץ אור על התלמוד. ואם אמצא דברים להעיר עליהם לא אנגר לחוות דעתי למעלת כבודו. וגם אני הואלתי לשלוח לאדוני מאמר אחד אשר כתבתי על עניני תלמוד תורה כאשר היו מקדם בישראל (בלשון אשכנז). מוקירו דודרש שלומו ומברכו ברכת שמחת יום טוב

בנימין זאב באכער.

רְשִׁימוֹת

ד"ר מרדכי זנדברג —
דרך לריפוי רוחני
לפי היהדות

על סף תבוסתה המוחלטת והגמורה. לא פה המקום להכנס לתוך חקירה מפורטת ולכוא לידי שקלאוטריא הגיונית הנובעת וצומחת מתוך עיון כזה. אין בדעתי אפילו להתעכב על המחלה הצבורית שהביאה אותנו עד הנה. הספר לפנינו עוסק בריפוי של היחיד לפי היהדות, כלומר בריפוי רוחני על אפו ועל חמתו של הגוף, של הגשמיות. ודוקא לעת כזאת, עת רעש כליהתותח ורעם הפצצות מרעיש ומחריד את כל באי עולם, כדאי להעיר על אחת מסגולותיו של ספר זה המראה על אחת הרפואות הרוחניות, הן בנוגע ליחיד והן בנוגע לרבים, הלא הוא: השלום. הגני מעלה להם ארוכה ומרפא ורפאתים וגליתי להם עטרת שלום. בזמן שיש שלום ביניהם, אז יעלה ארוכה ומרפא לכל התחלואים. וכיוצא בהם כמה מקראות ומימרות.

הצבור הוא סכום של יחידים והעולם הוא איחוד הציבורים השונים. וכאשר תקלה באה לעולם, והוא שרוי במצב של ירידה, עלינו לעיין ולחדור לתוך עומקן של הסיבות הראשונות, הגורמות לאנדלמוסיה זו. חושבני שדבר בעתו הוא הספר הגיל, שהוא ספר עממי מרוכז, המשמש בתור פרוודור לספר מדעי יותר רחב וכולל בשם: "יהדות ובריאות", שהד"ר זנדברג מתכוונן להוציא לאור.

מושפעים אנחנו כל כך מהזיחיליזציה המערבית עד שנכניעים אנו לתורת החמרגות שלה, שהיא לא רק נגד רוח היהדות מעיקרא, אלא שכבר פשטה את הרגל ונתפרצצה ונתפוררה מתוכה היא, והגנו עומדים עכשיו

לעבודתו שלשמה נוצר. כן מתאפשרות רפואה שלמה ובריאות מתמדת בעזרת השפעתן של שכבות הגמש שמתחת לסף ההכרה.

„רצונך להבריא, התגבר על הסחרי.“ אין מחלות במציאות, יש רק דיסהרמוניות גמטיות. הומבלד היה אומר: „יבוא יום, בו לחרפה יהיה חשוב להיות חולה, הועיל והכל ידעו, שכל מחלה אינה אלא תוצאה מהתנגות בלתי נכונה. . . . תוצאת מהלך מחשבה מסורס, חלני. . .“

הנסיין מראה שהסיבה הראשונה של כל מחלה לכל תופעותיה היא רותנית, ויתר הגורמים, כגון מזון בלתי מתאים, אינספיקציה, תאונה, וכו', אינם אלא גורמים משניים לבני הסיבה הראשונית האמורה (עמוד 12).

הענין הזה מודדה עם רוח היהדות בכל. יסוד הבריאות הוא: אמונה, הסיבה למחלה היא: חוסר-אמונה. חוסר אמונה מביא לידי חסא — והחסא לידי מחלה (עמוד 12).

סיבת המחלה היא החסא. הדרך לבריאות היא: תשובה, כלומר השיבה להמצב הגורמלי הקודם שלפני החסא. האמצעי היותר חשוב לתשובה הוא תפילה, כלומר הרעיון הרצון לשוב לגורמליות, וההבנה — וההכשרה לכך הן צדקה.

„תשובה תסלה וצדקה הן יסוד שיסת הריפוי לפי היהדות.“ ומעבירין את רוע הגזירה שבאה על הגוף בעקב חסא זה או אחר. ולזה יש יסוד מדעי ולא דוקא דתי. ההישג היותר גדול של הרפואה המודרנית היא: השיבה מהחלקיות אל הכלליות, האוניברסליות. מבינים עכשיו שמלבד אור-גנים, איברים בודדים, קיים האדם כיוחיה שלימה. כל מחלה מקורה בהפרעה כללית של האורגניזמוס. ממילא מובן שגם הריפוי צריך להיות בעיקרו כללי, גופני וגמטי כאחד. תרופות, חשמלים ואפילו תזונה — דיאטה — מה תועלת יש בהם, אם מוניחים את האדם? הרפואה המודרנית אינה מבטלת שום שיטה אולם ההצלחה המתמדת קשורה באחד הריפוי הגופני והרוחני ורק ע"י איחוד זה אפשר לתפוש ולסלק את סיבות התחלואים הראשור. גיות ואת גורמיהם החיצוניים גם יחד.

יכולים לרפא אפילו את מי שחושבים לחשוך-מרפא ממחלה מדבקת אפילו שלא בפניו. ומעשה נעמן ואלישע מוכיח. הבאהי את כל זה כדי להניע את אלה „ממשכילינו — חכמינו“ מעקימת חוטם ומצחוק מעושה בנוגע לנושא זה שיכולים למצא בו טעם של מדע נוצרי (קריסטנסן סיענס בלע"ו), הן הכי גמי, במדע זה יש מקצת מן המקצת של רוח היהדות, שהשתמשו בזה שלא כהוגן וכשביל מסרות שאינן מתאימות לרוחנו. העובדה הזו אינה צריכה להשליך עלינו אימה ופחד שלא להתעסק במקצוע מדע זה, שביהדות מקורו.

הספר הזה עוסק בריפוי גופני, יותר נכון, נשמתו, של היחיד, שהוא רק חלק מהכלל, אבל מהבראת היחיד תבוא ממלא הבראה גם להכלל, שהוא תוצאה מאיחוד היחידים הפרטים.

גם במחלות גופניות-אורגניות אין ריפוי ממש אפשרי בלי ריפוי רוחני. וכל כמה שהרופא יותר טוב — יותר הוא משתמש בריפוי רוחני ביחד עם הריפוי הגופני. הספר הזה מברר, מלבן ומבליט ביותר את הרעיון העיקרי הזה ומראה על תחילתו במסורת המקורית שביהדות.

כשמנסים לחקור את הסיבות של איזו מחלה שהיא נתקלים בכל מקרה ומקרה גם בסיבות רוחניות ואין השקפה עולמית אחרת, כמו היהדות, שתהא אידינטיית עם הרעיון, שהסיבה הראשונית של כל המחלות היא תמיד: רותנית. כל מחלה היא פרי סוגסי טיה (השפעה) שלילית, והפרעת הגוף באה ממחשבת-שוא. המחשבה היא מקורה-בריאות מי שלא עמד על סהרת המחשבה ולא למד דרכיה חיו תמיד בסכנה, ידיעה פתאומית יכולה לדכאו לעפר, להלבין שערותיו ואפילו להמיתו, אם לא למד להשתלט על מחשבתו (עמוד 8). הרשות שמתחת להכרה שולטת ברוב הפעולות האור-גניות ומסדרת אותן. וגם הפעולות הבונות שבחוך האורגניזם הפסיכופיזי שלנו בידיה הן. כאשר אבר יורד ממסלולו הגורמלי, היא מסורת טקודה אל המקום הלוקי כדי להשיבו

האדם, שיכול להגיע למקום שלריפוי חיצוני גופני אין כל שליטה.

הספר הזה של הד"ר זנדברג, קטן-הכמות ובלתי-זאיכות, מחולק לשני חלקים. חלק אחד — תורתי, בו גותן הד"ר זנדברג סקירות שונות על טיב הענין המבוססות על אמונה ומדע כאחד, וחלק שני — מעשי — בו גותן שיפורים-לקחים לחולה אין להתנגד במשך שבועה ימים כדי להבריא כליל עם תפלות ומעשים מתאימים לזה.

אפשר להסכים ולא להסכים עם הד"ר זנדברג בהנחותיו ובהצעותיו, ובכל זאת מענין הספר למדי בשביל כל איש איש, וכדאי הוא לעיין בו אם אפילו אינם מסכימים בכל.

אני, כשלעצמי, מסכים באופן חלקי עם הד"ר זנדברג, שתורה זו, כלומר שיטה קדמית ית של היהדות, שהוא משתמש בה ומבארה ומביאה לידי שיטה מדעית, יכולה להביא תועלת ורפואה גמורה, או חלקית, למאמינים הן בתורה זו והן בבאי-כחה, הרוסאים הכהנים המודרניים. אבל הוא אינו מראה אין אפשר להסוך את רוב האנשים, שניזוקו מתלולי תקופת ההשכלה, למאמינים בלב ונפש, כדי לאפשר להם להשתמש בשיטה זו, שיטת הריפוי הרוחני. כדאי להעיר לבסוף שהד"ר זנדברג, אף כי הוא עוד צעיר לימים, לפי ערך, הוא נושא עליו כבר משא כבד של מדעים שונים, כגון פילוסופיה, רפואה, ומר-סיקה, שבה חידש מין איב אוניברסלי, המאפשר לאנשי כל העולם, בלי הבדל גזע ומקום, להבין את המוסיקה האוניברסלית שתוצר צ"י השיטה החדשה הזו, הנקראת על ידו: סיסטמה מיקר-טוגלית. ואולי יעלה בידו לאחד את המדע של המוסיקה ביחד עם המדע של הרפואה כדי להביא מרפא לחולי הרוח (וכל חולה וחולה הוא חולה רוח) צ"י מוסיקה גצימה ומבריאה. וגם לזה יש כבר גרעין בתרבותנו. ומעשה שאלו חוד יוכיח. וגם הרוסאים המודרניים הכירו כבר בתועלתו של הגיגון המבריא וכמעט בכל בתי-חולים משתמשים במנגינות שונות להשפיע על החולים.

אין כלל וכלל מקרה בזה שהרוסאים הקדמונים היו כהנים ותפקידם הקיף את הדת הרפואה כאחד. מקור הרפואה הוא במעמקי הגמש וההבראה מצריכה חיזוק המחשבה והבלטת הבטחון האמונה. וכדי להגביר את הבטחון באדם, כדי להשיבו אל האמונה ולעורר בו מחשבה פעילה, ראויים היו יותר מכל ומתאימים לזה כהנים, שהם, כשלעצמם, היו באי-כח האמונה, ולכן היו יכולים לעורר באדם את המקור הראשון ממנו הוא שאב בראות, הלא הוא הרוסא הרוחני שבו, כי אדם אין בכחו לרפא וולתו. האדם-הרוסא יכול רק להורות לו את הדרך בה ילך למען יברא ואדם-רוסא היותר מתאים למטרה כזו הוא: כהן.

אנשי המדע כבר נוכחו לדעת שהפעולה הרוחנית הלקויה היא הגורמת לכל מיני מחלות שונות. כעס, צער ופחד משנים את תרכבת המין של הקיבה ומפריעים בעד עבודתם ההרמונית של כלי העיכול, רעיון מרגיז גורם להרחבתם של כלי-הדם, הפנים מאדימים. קנאה גורמת לעתים מחלות של הכבד. כעס וצער מביאים לידי מחלות בלב ובכליות, דכאון תמידי ופחד מהחיים סבה חלקית למחלת הסרטן, פחד פתאומי עלול לגרום שגעון או שתוק הלב. הוכח, צ"י קיר-רגסון, שסוגסטיה של צער או דאגה, מרופפת ומורידה את הקיבה ותנועותיה הגורמליות משתחקות, ולהיפוך סוגסטיה של שמחה ועונג משפיעה על הקיבה שתשוב למקומה הקודם ושתחדש את תנועותיה הרגילות.

הלא כל אלה הם גורמים רוחניים, המראים בעליל שתקלות גופניות באות על ידם. ומזה מובן שאי-אפשר להסיר את התקלות הגופניות הללו עד שמסירים את הגורמים שהביאו לזה, כלומר את הסיבות הרוחניות, ומאליו מובן, שבראש וראשונה יש לכונן את הדעת לריפוי הרוח.

מזה אינו משמע שאסור, או שאי-אפשר, להשתמש ברפואת הגוף לפי חוקי ההיגיאנה, התזונה וכדומה. באופן חלקי יש תועלת בכל אלה האמצעים של הרפואה הפיזית, אבל העיקר הוא הריפוי הרוחני, הגשמתי שבקרב

ובאה התשובה על זה „דהוי בימאסריה כמנין „סגרי, שזה סך הכל 2360, והרי זה בשנת תרצ"ט.

אמנם מסוק זה הוא ראייה נכונה על פי הפשט, אבל מן העובדות כאמור קשה להביא ראייה גדולה שבשנת תרצ"ט יהיה הקץ. אולם בנוגע לשנת ת"ש יש כבר ראייה מוכחת שאי אפשר לדחותה בשום אופן, והיא: נמצא בספרי המקובלים — בזמן מלוכת המשיח בך דוד, „שמלכותו על כסא ישראל תאריך תקופה של 300 שנה מקודם שגמר אלף הששי, ושהוא הזמן שיבוא משיח צדקנו וימלוך על כל ישראל ועל כל העולם כולו. ואם כן אתי שפיר בזה שבשנת ת"ש בע"ה יבוא המשיח, ומשנת ת"ש ועד סוף אלף הששי יש שלש מאות שנה. ואם מעט לך זה — יש גם ראייה חזקה מפסוק אחר, הוא מדברי רבקה אמנו, אשר אמרה לאליעזר: „שתה" שהוא בגמטריא ה' (אלפים) — ת"ש שנים, כלומר שבשנת ת"ש נזכה לשתות ל„חיים". כן אומרים כלל ישראל כשיגיע „שתה" שנים עם כל הצרות, וישראל יהיה או בגדר ישראל, נוכל לומר בגילה וברינה: משיח בן דוד בא לשמחתלב לכל ישראל. לאחר כל ההוכחות הללו, כלום יש איזה ספק שהוא כי בשנת ת"ש לא יבא המשיח? אמנם המחבר הזה מוסר מתחלה מודעה, שאם חלילה וחס לא יבוא המשיח בשנת ת"ש, או איש לא יקנה את ספרו והוא יחשב לבדאי. אולם התחכם והגיד שסוף סוף באולת ישראל תלוי (תלויה) בתשובה, ואם המשיח לא יבוא, זה לא אשמתו.

על הקורא גם לדעת שהרב הזה יש לו כמעט על ספרו הסכמת הגשיא רוזבלט, אשר שלח לו ברכה לחתונת-הוהב שלו. מנין נודע לנשיא הסוד הזה של חתונת הוהב, בשעה שהמחבר בעצמו, בהקדמתו הוא, מעיד, שסדרו את הכל בלי ידיעתו, והוא לא ידע מקודם אודות המאורע הזה. זה סוד מושיגב טון, שאי אפשר לגלותו. אולי הגשיא רוד בלט בא לחתונתו של המחבר, והוא זוכר זאת, ואולי, בדרך אגב, רצה רוזבלט להסכים לקץ העומד לבוא.

להריר ונדכרני ישנן מנגינות שונות על לערך ששים פרקי תהילים. אולי זוהי והתחלה בדרך הנ"ל.

מ. חכם.

מחשבי קצים —

התבשרו יהודים גולים, דחיים וסחופים, העומדים בין בים ובין ביבשה, — שכבר בא הקץ לכל צרות ישראל. ואת ה„קץ" הזה גילה אחד מרבני ברוקלין, הרב מנחם הכהן ריויקאנה, בספרו „מלגי שמן", שהמחבר בעצמו, ברוב ענותנותו, מעיד בספרו שהוא „מיוסד לתגמין רמים וקדישין הם קצרים אבל נמצאים באיכות ארוכים מתוקים מדבש וגופת צופים". מתברר זה מגלה לנו, איפוא, את הקץ, אשר מוכרח לבוא בשנת ת"ש, שנה זו. והחשבון הוא כל כך פשוט, שבאמת סלא, כיצד לא נתגלה לנו הדבר מקודם. החשבון הזה יוצא מהפסוק „שמחנו כימות עניתנו, שנות ראינו רעה". החשבון הוא: מספר חיבות אלו עולה ל־2360; „שנים אלה טוכרחים אנו לחשוב מחורבן הבית הראשון", יוצא, איפוא, שהדבר יהיה בשנת תרצ"ט. החשבון הוא חשבון ברור, אלא שטעה במקצת מפני ששנת תרצ"ט כבר עברה; וחוק מזה יש גם סטייה מן ה„זהר" הקדוש, שממקום אחד שם נראה, לפי דברי המחבר עצמו, כי הגאולה תהיה בשנת ת"ש. אבל המחבר אומר שאפשר לתרץ ולומר כך, כי בשנת תרצ"ט תהיה התחלת הגאולה, אולם בשנת ת"ש יהיה קץ הגאולה במלואה.

אם שנת ת"ש תביא לנו את קץ הגאולה במלואה עדיין אין אנו יודעים, אבל עד כמה שנת תרצ"ט היתה שנת התגלות הגאולה — זה ידוע לנו כבר. יש עוד ראייה מפסוק אחר לשנת תרצ"ט, וזהו מן הפסוק „סגר עליהם המדברי". הכוונה מזה היא לכך: „מדברי" זה ישמעאל סגר עליהם ולא הניח לישראל להכנס; וזהו סגר עליהם המדבר; רצה לומר: ישמעאל המדברי וסגר עליהם — הוא בעל הבית בארץ-ישראל; אבל, עד מתי יהיה לו, למדברי הפראי, השלטון על הארץ?